BELGIO NEDERLANDO GERMANIO

Senlime

Groupe espérantiste de Verviers

La Voĉo de Esperanto-grupo Verviersa

Avec le soutien de la Fédération Wallonie-Brŭelles

TRIMONATA INFORMILO PRI ESPERANTO EN LA VERVIERSA REGIONO

ENHAVO :

p. 1: Plia esperanto-kurso kun Tinĉjo en Vervierso
p. 2: Niaj programeroj lupee
p. 3: Verviersa kalendaro 2018 (1)
p. 4: Verviersa angulo (*Samalas kaj la vulkanoj*)
p. 5: Les jeunes dans le mouvement espérantiste
p. 6: Pourquoi devrions-nous tous apprendre l'espéranto?

Au seuil de cette nouvelle année, que nous vous souhaitons excellente, et alors que les activités de notre groupe se déroulent de plus en plus sur internet, se pose la question: que faire de ce bulletin d'information?
Vous retrouverez bien entendu le **programme** de nos réunions à La Calamine et l'essentiel. Etrangement, le «coin de Verviers» contiendra cette fois un texte en espéranto sur... le **volcan *Samalas***! En effet, il nous appartient de répertorier les dangers qui menacent l'humanité et de nous concentrer sur l'essentiel. Or, l'histoire et les sciences nous prouvent que les éruptions volcaniques sont capables de modifier nos conditions d'existence (pensons à la météo mais donc aussi à nos possibilités de déplacements, d'agriculture, etc...). Après un important article sur **les jeunes** dans le mouvement espérantiste (hé oui, la relève doit être assurée!) vous découvrirez par les mathématiques élémentaires que **l'espéranto est bel et bien indispensable**. Bonne lecture!

Sojle de nova jaro, kiun ni deziras al vi bonega, kaj dum la aktivaĵoj de nia grupo pli kaj pli disvolviĝas sur la reto, sin metas la demando: kion fari pri tiu-ĉi informbulteno ?
Vi kompreneble retrovos la **programo**n de niaj kunvenoj en Kelmis kaj la esencon. Strange, la «Verviersa angulo» enhavos ĉi-foje tekston en esperanto pri la **vulkano Samalas**! Efektive, endas entabeligi la danĝerojn kiuj minacas la homaron kaj koncentriĝi pri la esenco. Nu, historio kaj sciencoj pruvas al ni ke vulkanaj eruptoj kapablas modifi niajn vivkondiĉojn (ni pensu pri la vetero sed ankaŭ pri niaj eblecoj translokiĝi, kulturi, k.t.p.). Post grava artikolo pri **la junuloj** en la esperantista movado (ho jes, la dejorŝanĝo okazu!) vi malkovros per elementaj matematikoj ke **esperanto ja estas nepre necesa**. Bonan legadon!

Jean-Marie **Jacques**

En cas de non-distribution, merci de renvoyer à l'éditeur responsable:
Jean-Marie **Jacques**,
5 rue Joseph Wauters
BE-4800 VERVIERS

Informations en français
Informoj en la franca lingvo:
Tel. +32-(0)87/33.02.92
Mail: jacques@senlime.org
Esperantista Grupo de Verviers
J.-M. Jacques, 5 rue J. Wauters
BE-4800 VERVIERS

Informatie in het Nederlands
Informoj en la nederlanda:
Tel. xx-31-(0)43-455.14.36
Mail: parren@senlime.org
P.H.H. Parren, Heimansstr. 16
NL-6285 AM EPEN

Informationen auf deutsch
Informoj en la germana:
Tel. xx-49-2406-7809
Mail: hogen@senlime.org
K. Hogen, Auf der Pief 22
DE-52134 HERZOGENRATH

Aperas kvarfoje en jaro kaj rete elŝuteblas ĉe www.senlime.org

Prezoj por BE, NL kaj DE:
Unuopa n-ro : 4 EUR
Jara abono : 12 EUR

Abono al **papera** versio de nia informilo (12 €) eblas sed **NE** en-havas la kotizon al ***Senlime*** (10 €).

Bonvolu pagi prefere jam en januaro **NUR** al la konto :
BE41 9795 3271 4810
BIC : ARSPBE22
(banque: Argenta) de ***Senlime***,
25 rue Pierre Fluche,
4800 VERVIERS, Belgio

Niaj programeroj lupee

detaloj pri anoncitaj prelegoj, vesperoj, festoj,…

Retrovido al esperantistaj agadoj (1976-1996)

Raymond Demarche jam de pli ol 50 jaroj agadas por esperanto kaj kolektis fotojn, plej ofte mem-prenitajn, pri plej diversaj esperanto-aranĝoj. Li do povas prezenti al ni plej diversajn memoraĵojn...

Trilanda renkontiĝo en Franchimont (2002)

Se vi estas (iom) malnova esperantisto, certe vi memoras pri multaj esperantistaj organizaĵoj kaj festoj kiel «Zamenhof-festoj» kaj «trilandaj renkontiĝoj» (kiuj kompreneble okazis eĉ post 1996), akceptoj en diversaj urbodomoj; pri kelkaj iamaj geamikoj, ekzemple Ges-roj Hérion, Morritz, Firmenich, Bienen, Daenen, Souren, Rixhon, Braun, Pierroux, Bosse, Van Erp, De Smet, De La Gatinerie, De Schepper, Van Aelst, kaj multaj aliaj (kompreneble la kompleta listo estus ege longa...).

Estis ankaŭ fotitaj plej diversaj eventoj kiel radio-elsendoj, karnavalo kun esperanto-ĉaro en Vervierso, budoj dum ekspozicioj, k.t.p.

Kelkajn el ili vi certe revidos se vi ĉeestos tiun prelegon memorigan kaj certe memorindan.

03-16 20h00 Kelmis, Select:
prelego de Raymond Demarche: "Retrovido al Esp-istaj agadoj".
Inf. Raymond **Demarche**

Sonregistrado de Eo-kurso per Tinĉjo

Tiun vesperon (post nia tradicia ĝenerala asembleo) ni son-registros la ĉapitrojn 5 kaj 6 el Tinĉjo kaj la templo de l'suno por la kurso 2018 de E.G.V. ĉe la klubo "Evasion" (maljunulara asocio de ENEO en Vervierso), preparitajn laŭ la filmo farita en 1969 de la studioj Belvision (la kurso do ne sekvos la libron jam eldonitan en esperanto).

La komencantoj efektive bezonas ne nur libron sed ankaŭ parol-ekzemplojn. Ni antaŭe jam realigis la sonregistradon de la ĉapitroj 1 ĝis 4. Tiu sonregistrado estas pure pedagogia laboro: nenia kopio estos publikigita (respekte al la kopirajta leĝaro) kaj la partoprenantoj de la kurso mem estos invititaj al sonregistrado de la ĉapitroj 7 k. 8 (fine de la kurso). Ĉu finfine tio ne estos bona ekzerco?

La ĉefaj roloj kompreneble jam estas rezervitaj por tiuj, kiuj regule partoprenas, sed restas duarangaj roloj por ludi! Se vi partoprenos, preparu vin por bona prononco (kaj akcentado) kaj laŭeble kiom eble plej bona rolludado. Antaŭan dankon!

04-20 20h00 Kelmis, Select: Sonregistrado de Eo-kurso per Tinchjo.
Inf. Jean-Marie **Jacques**
jacques@senlime.org

Grupa foriro al Roterdamo

Ĉiuj (la esperantistoj kaj ankaŭ iliaj samfamiliaj neesperantistoj) estas bonvenaj kun la grupo de Tilff, kiu organizas unutagan vojaĝon al Roterdamo, okaze de la “malfermitaj pordoj” de la centra oficejo de Universala Esperanto-Asocio (UEA).

Por la neesperantistoj, vizito de Roterdamo estos organizita (kaj kompreneble eblos libere promeni por viziti muzeon aŭ... laŭplaĉe).

Estas 48 seĝoj en la aŭtobuso, kiu foriros de Tilff je la 7a horo kaj de la stacidomo de Angleur (kie estas senpaga parkejo) je la 7a horo kaj 25 minutoj.

Se vi volas veni kun ni, skribu al: Viviane Tits, rue du Val Benoît, 88 4031 ANGLEUR
viviane.mesanges@gmail.com
Tel. : 0257.699.07 (oficejo) kaj 04.365.73.87 (hejme).

Bonvolu indiki viajn:
- familian nomon,
- personan nomon,
- adreson (poŝtan),
- retadreson,
- telefon-numeron.

04-28 7h00 Grupa foriro de Tilff al la centra oficejo de UEA en Roterdamo.
Inf. Viviane **Tits**
viviane.mesanges@gmail.com

ESPERANTO✪

Verviersa kalendaro 2018

La grupo de Verviers publikigas ĉi-tie sian propran programon.

«***Trilandaj renkontiĝoj***» estu organizitaj de kiu ajn esperantisto aŭ esperanto-grupo en Eŭregiono Mozo-Rejno interkonsente kun la komitato de ***Senlime***. Ili okazu dufoje en jaro (printempe kaj aŭtune), laŭvice en ĉiu el la tri landoj (BE, DE, NL)...

Tiu-ĉi agendo eventuale povas enhavi programerojn de aliaj lokaj grupoj sed ĝi neniel iĝu kompleta kalendaro de esperanto-aranĝoj (aliaj ekzistas).

Por kiu ajn propono pri kunlaboro, ĉiam ege bonvena kaj atendata, bonvolu kontakti, prefere rete kaj kiel eble plej frue, la responsulon pri la kalendaro:

Jean-Marie Jacques (jacques@senlime.org).

01-19 Vintra paŭzo: ni **NE** kunvenos.

02-16 Vintra paŭzo: ni **NE** kunvenos.

03-16 20h00 Kelmis, Select: prelego de R. Demarche: "Retrovido al Esp-istaj agadoj". Inf. Raymond **Demarche**

04-20 20h00 Kelmis, Select: sonregistrado de lecionoj el **Tinĉjo k. la templo de l'suno**. Inf. jacques@senlime.org

04-28 20h00 Kelmis, Select: Grupa foriro de Tilff al la centra oficejo de UEA en Roterdamo. Inf. viviane.mesanges@gmail.com

05-18 20h00 Kelmis, Select: prelego pri la libeloj fare de Didier Lousberg. Inf. lousberg@senlime.org

06-15 20h00 Kelmis, Select: vespero karaokea de ***Senlime***. Inf. jacques@senlime.org

07-21 Somera paŭzo: ni **NE** kunvenos.

07-28 ---> 08-04 Lisbono, 103-a Universala Kongreso de Esperanto.

08-18 Somera paŭzo: ni **NE** kunvenos.

19-01 Pause hivernale: nous **NE** nous réunirons **PAS**.

16-02 Pause hivernale: nous **NE** nous réunirons **PAS**.

16-03 20h00 Kelmis, Select: conférence de R. Demarche: "Rétrospective des activités espérantistes".

20-04 20h00 Kelmis, Select: enregistrement de leçons de **Tintin et le temple du soleil**. Inf. jacques@senlime.org

28-04 20h00 Kelmis, Select: départ groupé de Tilff vers le centre d'UEA à Rotterdam. Inf. viviane.mesanges@gmail.com

18-05 20h00 Kelmis, Select: conférence sur les libellules par Didier Lousberg. Inf. lousberg@senlime.org

15-06 20h00 Kelmis, Select: soirée karaoké de ***Senlime***. Inf. jacques@senlime.org

21-07 Pause d'été: nous **NE** nous réunirons **PAS**.

28-07 ---> 04-08 Lisbonne, 103-e Congrès Universel d'Espéranto.

18-08 Pause d'été: nous **NE** nous réunirons **PAS**.

Verviersa Angulo

Comité de V.E.G.:

Président: J. Jacob
19 Chemin de la Rostibouhaye
4910 POLLEUR (THEUX)
Tél. 087/22.10.79
Trésorier: D. Lousberg
25 Rue Pierre Fluche
4800 VERVIERS
Tél. 087/22.20.30
Secrétaire: J.M. Jacques
5 Rue Joseph Wauters
4800 VERVIERS
Tél. 087/33.02.92

Ass. pour l'Espéranto (A.P.E.):
www.esperanto-wallonie.be
Bernadette Poncelet, secrétaire
103 rue Windt
4850 PLOMBIERES
Tél. 087/39.85.70
bernadetteponcelet@skynet.be

Cotisations

Les espérantistes et sympathisants sont cordialement invités à soutenir notre programme d'action en versant chaque année leur(s) cotisation(s) au compte

BE41 9795 3271 4810
BIC : ARSPBE22
(banque: Argenta)

de ***Senlime***, 25 rue Pierre Fluche, 4800 VERVIERS, Belgio.

Ce bulletin d'information n'est plus intégré à la revue de APE «Espéranto en marche», qui a choisi de réduire sa taille...

*La cotisation pour **EGV-Senlime** reste fixée à **10 Euros** (ou 22 Euros si vous voulez un abonnement à cette revue sur papier).*

Indiquez les nom, prénoms et domicile du membre cotisant:
«cotisation de.... pour....»

Samalas kaj la vulkanoj, jen la vera danĝero por la homo!

Laŭ spuroj trovitaj en glaciaj karotoj kaj cindraj deponoj, unu el la plej grandaj erupcioj de la historia periodo kaj de tiuj lastaj 7000 jaroj okazis en 1257. Tamen, la fonto de tiu «mistera erupcio» restis nekonata...

Komparante statigrafajn datumojn (mapoj pri la distribuo de la deponoj), geomorfologiaj (3D-rekonstruado de la iama kolapsinta vulkano), de fizika vulkanologio (volumo kaj masa fluo de la erupcio, alteco de la erupta kolono), geokemiaj (komparo de la kompono de vitraj eroj en la cindroj de la vulkano retrovitaj en la polusa glacio kun tiu de la vitraj eroj retrovitaj en la polusaj glacioj kaj asociitaj kun la plej alta koncentriĝo de sulfatitaj aerosoloj), 14C-datado kaj mezepoka kroniko en la malnova javana (Badad Lombok), kiu malkaŝis la nomon de ĉi-tiu vilaĝo, la esploristoj identigis la Salamas, situanta en la vulkanaro de Rinjani, sur la insulo Lombok, en Indonezio, kiel la fonto de la mistera erupcio.

La rezultoj montras ke tiu erupcio estas elsendinta ĉirkaŭ 40 km3 da vulkanaj produktaĵoj, volumo kiu superas la 30-33 km3 kalkulitaj por la erupcio de la najbara vulkano Tambora en 1815, ĝis tiam konsiderita kiel la plej forta en la tri lastaj miljaroj. La erupcio de 1257 generis la lokigon de tri ĉefaj unuoj da pumikaj refalaĵoj kiuj kovras vastan regionon (> 120 km da distanco) kaj dikaj pumikfluaĵoj kiuj atingis dikecon da 30 m je pli ol 25 km for de la kaldero. Kun magnitudo 7, intenso 12 kaj vulkana nubo kiu atingis proksimume 43 km da alteco, la ultraplinia erupto de la Samalas estas unu el la plej forta de la Holocena periodo. Ĝi provokis la disfalon de la vulkanoj Samalas kaj Rinjani, formante vastan kalderon (disfalan krateron) 6 x 8,5 km larĝan kaj almenaŭ 800 m profundan, hodiaŭ okupatan de lago.

La implikaĵoj de ĉi-tiu malkovro koncernas ampleksan gamon de sciencaj temoj, kiuj iras de Teraj Sciencoj kaj Klimataj Sciencoj al Sociaj Sciencoj.

Sur suma skalo, la modeloj de rekonstruo de la klimataj tumultoj ligitaj kun eksplodaj erupcioj de granda magnitudo kaj ilia socia efiko povos esti rafinitaj.

En pli regiona aŭ loka skalo, la serĉado de Pamatano, la antikva ĉefurbo de la reĝlando de Lombok, supozeble ankoraŭ enterigita sub volcanaj kuŝejoj kiel ekzemple Pompejo, devus stimuli arkeologiajn esplorojn pri Lombok kaj la apudaj insuloj de Bali kaj Sumbawa, kiuj ankaŭ spertis la devastajn konsekvencojn de ĉi-tiu escepta erupcio.

Ĉi-tiu interfaka esplorado proponas novajn kompren-eblecojn pri la historio de socioj trafitaj de grandskalaj eksplodaj erupcioj.

*Laŭ televidita elsendo de **Arte**.*

A propos des jeunes dans le mouvement espérantiste.

Ces derniers temps, on entend trop souvent dire que le mouvement espérantiste veillit, que les jeunes ne veulent plus apprendre la langue ni jouer un rôle actif dans le mouvement.

Pourtant, on peut constater que ce sont des «on dit» qui se basent sur des constatations subjectives et que ce n'est pas vrai. L'espéranto existe depuis déjà 130 ans et attire l'attention des jeunes comme c'était le cas il y a 10, 20, 30 ou 50 ans.

Un exemple: nous avons lancé en 2013 les **R**encontres **E**spérantistes de **M**oscou (MER), qui rassemblent d'habitude entre 15 et 30 participants. Ces rencontres visent essentiellement des personnes qui parlent couramment et sont souvent d'éminents espérantistes très expérimentés. C'est pourquoi les MER apparurent comme une ***affaire de vieux***. Nous ne nous étions jamais préoccupés de cela, mais il y a peu nous avons fait une analyse statistique des participants de 9 rencontres: plus de la moitié d'entre eux appartiennent à la tranche d'âge de TEJO (jeunesse espérantiste mondiale)!

Oui, le mouvement change, en fonction des circonstances et technologies modernes. Souvent la jeunesse préfère des formes d'action pour l'espéranto un peu différentes de celles des adhérents plus âgés.

Pensez au projet international «*Paralela Universo»* [est-il besoin de traduire?] et visitez sa page Facebook. Vous y trouverez de nombreŭ noveaŭ visages. Il y a peu de temps c'était impossible, mais le progrès technologique actuel a transformé cela en réalisation ordinaire.

S'il faut parler de TEJO, (association mondiale des jeunes espérantistes), elle est non seulement devenue indépendante mais a aussi organisé (pour la première fois dans son histoire) son congrès international en Afrique. N'est-ce pas un résultat important? Après cela, y a-t-il encore lieu de continuer de parler d'une "quasi-absence" et d'une inactivité de la jeunesse dans le mouvement espérantiste?

Que dire du très réussi «Infana Kongreseto» [petit congrès des enfants] à Séoul et des jeunes intéressés par le projet espérantiste, soutenu par l'Association Universelle d'Espéranto (UEA), dans le cadre du festival ***Woodstock*** en Pologne? Il serait possible de dresser une très longue liste...

Des jeunes qui ont appris l'espéranto sur internet (pas seulement Duolingo) envahissent activement les réseaŭ sociaŭ, ce que l'on peut voir, par exemple, sur Facebook. Oui, ils ne sont pas trop tentés d'adhérer à des clubs ou associations en-dehors d'internet, mais ce serait une grave erreur de ne pas les prendre en considération pour étudier l'action des jeunes pour l'espéranto.

Ne parlons pas ici d'une évidence généralement acceptée: nos organismes espérantistes doivent être réformés ou céder la place à de nouvelles, tout à fait différentes.

Selon un article de D. Ŝevĉenko et A. Striganova dans la revue «**Esperanto**».

Dans le numéro d'octobre du mensuel **Esperanto**, pas moins de quatre articles sur les manifestations de jeunes ne sont que les sommets de la gigantesque chaîne de montagnes qui s'appelle «Junulara Esperanto-movado»:

- Le premier Congrès international des jeunes en Afrique

- Un reccord de participation au grand Congrès International des enfants à Séoul

- Un Séminaire commun entre les jeunes coréennes et japonaises a fêté ses 35 ans d'existence pendant le congrès universel à Séoul.

- Un Village multiculturel espérantiste pendant le fameux grand festival de Woodstock.

La Esperantista Grupo de Verviers (***Senlime***) presigis fare de la Belgia poŝtofico specialan poŝtmarkon pri Esperanto. Vidu la bildon sube. Sendu 11 € al la konto **BE41 9795 3271 4810**
BIC : ARSPBE22
(banque: Argenta)
de ***Senlime***, 25 rue Pierre Fluche, 4800 VERVIERS, Belgio.
Klare indiku vian adreson!
La sendo kostas 1 € (por la koverta-afranko) kaj vi ricevos 10 poŝtmarkojn (valoro: po 1 €). Ĝi evidente validas nur en Belgio.

Pourquoi devrions-nous absolument tous apprendre l'espéranto ?

C'est un problème purement mathématique.

Les réflexions qui suivent m'ont été inspirées par une récente émission de la RTBF-radio où le présentateur interrogea, pendant un temps qui m'a paru interminable, une interlocutrice anglophone. Il devait donc poser une question en français pour les auditeurs, la traduire en anglais pour son interlocutrice, écouter la réponse en anglais et traduire celle-ci en français, et ainsi de suite. Je me suis beaucoup énervé en constatant que 50% du temps (et du coût) d'antenne était gaspillé (et 50% du temps des auditeurs!).

Une meilleure solution s'impose.

Dans le monde entier, actuellement (2017-2018), selon Wikipedia (la plus grande encyclopédie du web) environ 372 millions de personnes parlent l'anglais comme langue maternelle et 611 millions le parlent comme seconde langue, ce qui constitue 983 millions d'«anglophones».

Acceptons même les 600 millions qui l'ont appris comme «langue étrangère» à l'école (même si beaucoup de ceux-ci, comme moi, restent finalement incapables d'entretenir une vraie conversation avec l'un des 983 millions d'anglophones).

Dans ces conditions, il y aurait donc dans le monde **1583 millions d'anglophones** (personnes qui n'auraient plus besoin d'apprendre l'anglais si celui-ci était adopté comme seule langue internationale).

Toujours selon Wikipedia, en 2017, **la population mondiale s'élevait à 7550 millions** d'hommes.

*Remarquons déjà au passage, qu'il est faux de dire qu'«**avec l'anglais on va partout**», car il n'est compris que par environ 1 personne sur 5 (la situation étant en pratique très différente selon que le pays visité est «anglophone» ou non!).*

Si l'**anglais** était imposé comme langue universelle, 7550 – 1583 = **5967 millions** de personnes devraient l'apprendre.

Si l'**espéranto** (supposé – même si c'est à tort - parlé par *«personne»*) était imposé comme langue universelle, il devrait être enseigné à **7550 millions** d'hommes.

On considère généralement qu'il faut, en moyenne, 1000 heures pour apprendre l'anglais et 200 heures pour atteindre le même niveau en espéranto (cela dépend évidemment de la langue maternelle: on considère généralement que pour un francophone 100 heures suffisent alors que, par exemple, pour un arabe l'espéranto est un peu plus étranger et exige entre autres choses l'apprentissage d'un autre alphabet, etc.).

Il faudrait donc, pour résoudre le problème linguistique, en contraignant tout le monde à apprendre
- l'anglais: 5967 millions de fois 1000 heures = 5967 milliards d'heures
- l'espéranto: 7550 millions de fois 200 heures = 1510 milliards d'heures, soit un gain pour l'humanité de 4457 milliards d'heures de travail ou un gain de 590 heures (soit approximativement 15 semaines de travail) pour chaque homme....

Près de 4500 milliards d'heures gagnées: vous imaginiez-vous la valeur de l'espéranto?

A titre indicatif, dans la zone «Euro» de l'Europe, on évalue le coût d'un heure à presque 30 EURos, ce qui nous donne un gain (ou une valeur ajoutée) théorique, par le choix de l'espéranto, de 135.000 milliards d'Euros.

Si l'espéranto, selon certains, n'est plus parlé par «personne», nous pouvons vous confirmer que rien que dans notre petite Wallonie existent encore des espérantistes et/ou des groupes – à tout le moins - à Ath, Binche, Bruxelles, Charleroi, Cerfontaine, Comines, Gembloux, La Calamine, Liège, Louvain-la Neuve, Mons, Thuin, Verviers, Virton.

De plus certains espérantistes (parfois même Verviétois) nous sont inconnus car ils ont étudié sur la «toile» via des sites comme Lernu, Ikurso, Duolingo etc., et on assiste même à des regroupements sur Facebook...

Les réunions des groupes locaux, sur le bon vieux plancher des vaches, se font certes plus rares mais on peut retrouver ces espérantistes sur internet ou lors de congrès et rassemblements divers (en Belgique ou à l'étranger).